

STM - sosiaali- ja terveysministeriö

STM066:00/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä

Finanssiala ry (FA) kannattaa lain tavoitteita selkeyttää potilastietojen sähköisen välittämisen lainsäädäntöä, mutta ehdottaa muutoksia lain sanamuotoihin

- Lain 21 §:n luonnoksen sanamuoto on muotoiltu tiukemmaksi kuin lain perusteluissa on kuvattu. Tämän johdosta pykälän teksti ei vastaa perusteluja. FA ehdottaa pykälän tekstiä muutettavaksi yhteneväiseksi perustelujen kanssa. Lakiehdotuksessa ei myöskään ole huomioitu hoitolaitosten lakiin perustuvia oma-aloitteisia tiedonantovelvollisuuksia. FA ehdottaa tämän huomioimista laissa.
- Laissa esitetään perustettavaksi omatietovaranto, johon henkilö voi tallettaa hyvinvointitietojaan tai Kanta palveluihin tallennettuja asiakas- ja potilastietoja. Henkilö voi itse myös luvittaa näitä tietoja hyödynnettäväksi hyvinvointisovelluksissa. FA ehdottaa, että omatietovarannon perusteluihin täsmennetään, että tietoja voidaan henkilön valtuutuksella hyödyntää myös vakuutuspalveluissa.

1 Lain 21 §:n muotoilu

Tietojen saaminen lain perusteella

Lain 21 §:n perustelujen mukaan asiakastietojen välittäminen sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolelle olisi mahdollista toimijalle, jota varten asiakirja on laadittu *ja myös* taholle, jolla on lakiin perustuva oikeus saada potilastiedot.

Itse lainkohdan sanamuoto on kirjoitettu muotoon, jota voidaan tulkita tiukemmin kuin sen perusteluissa on kerrottu. ”Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla voidaan välittää todistuksia, lausuntoja ja muita asiakastietoja sisältäviä asiakirjoja sille sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliselle toimijalle, jota varten asiakirja on laadittu *ja jolla* on oikeus saada se lain nojalla”.

Lakisääteisissä liikenne- ja työtaturmavakuutuksissa välitettäviä hoitokäyntimerkintöjä ei yleensä laadita nimetyksi kyseisiä vakuutusyhtiöitä varten, jolloin sanamuodolla on todellista merkitystä. Asiaa hoitavilla vakuutusyhtiöillä on kuitenkin työtaturma- ja ammattitautilain sekä liikennevakuutuslain mukaan oikeus saada kyseiset tiedot.

FA ehdottaa, että ristiriitaa aiheuttavaa lainkohtaa muutetaan siten, että asiakastietoja voidaan välittää sähköisesti myös silloin, jos asiakirjaa ei ole nimenomaisesti laadittu pyytäjää varten, mutta pyytäjällä on lain mukaan se oikeus saada.

Hoitolaitoksen oma-aloitteinen tiedonvälitys

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen on lain mukaan toimitettava oma-aloitteisesti työtapaturma- ja liikennevakuutusyhtiölle potilaslain mukaiset potilasasiakirjat liittyen sellaisiin tutkimus- tai hoitotoimenpiteisiin, joista terveydenhuollon toimintayksikkö laskuttaa vakuutusyhtiötä.

Lakiluonnos ei nähdäksemme mahdollista tietojen luovuttajan omasta aloitteesta tapahtuvaa tietojen toimittamista, koska asiakirjan voi lakiluonnoksen 21 §:n nojalla välittää vain asiakkaan tai vastaanottajan lakiin perustuvan pyynnön perusteella.

FA esittää, että säännöstä muutetaan siten, että myös lakiin perustuva oma-aloitteinen välitys on mahdollista.

FA ehdottaa myös, että perusteluissa voisi mainita työeläkevakuutuksen ohella esimerkkinä myös työtapaturma- ja liikennevakuutukset lakisääteisinä henkilövakuutuksina ja niiden lainsäädäntöön perustuvat tiedonsaantioikeudet.

Ehdotus 21 § muotoilulle

Asiakastietojen välittäminen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden avulla sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolelle

Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla voidaan välittää todistuksia, lausuntoja ja muita asiakastietoja sisältäviä asiakirjoja sille sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuoliselle toimijalle, jota varten asiakirja on laadittu ja tai jolla on **muutoin** oikeus saada se lain nojalla salassapitosäännösten estämättä. Asiakirjan voi välittää asiakkaan tai vastaanottajan lakiin perustuvan pyynnön **taikka tiedon luovuttajan lakiin perustuvan tiedonantovelvollisuuden** perusteella. Asiakasasiakirjojen välittäminen toteutetaan valtakunnalliseen tietojärjestelmäpalveluun kuuluvan kysely- ja välityspalvelun avulla.

2 Omatietovarannon hyödyntäminen mahdollistettava myös vakuutuspalveluille

Esityksen perustelujen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon suurimmat hyötypotentiaalit ovat toimintaprosessien muutoksessa ja erityisesti sähköisten palveluiden käyttöönotossa.

Vapaaehtoisissa vakuutuksissa potilastietoa välitetään tällä hetkellä edelleen runsaasti paperimuodossa ja vastuu todistusten ja asiakirjojen kopioimisesta ja välittämisestä on usein potilaalla. Tämä vaikeuttaa ja hidastaa korvausprosessia merkittävästi. Kaikki asiakirjaliikenne hoitolaitosten, asiakkaiden ja vakuutusyhtiöiden välillä tulisi saada sähköiseksi. Esityksessä omatietovarantoa on ajateltu hyödynnettävän hyvinvointisovelluksissa, mutta sähköisiä toimintaprosesseja sekä asiakkaan palveluja voitaisiin jatkossa nopeuttaa ja parantaa myös sillä, että

vapaaehtoisissa vakuutuspalveluissa voitaisiin hyödyntää valtuutuksia, omatietovarantoa sekä asiakirjojen sähköistä välittämistä.

FA esittää lakiin täydennettäväksi, että omatietovarantoa voitaisiin hyödyntää myös siten, että henkilö voi omatietovarannon kautta välittää asiakirjoja sähköisesti myös vakuutusyhtiöille ja asiakkaan tietoja voitaisiin nimenomaisella valtuutuksella hyödyntää myös vakuutuspalveluissa.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi